

Arbeidstilsynet

Postboks 4720 Sluppen
7468 TRONDHEIM

Dokumentsenteret

07 SEPT. 2015

Deres ref.
2014/98915

Vår ref.
15/00333/008
Saksbeh. Lars Klæboe/Tone-Mette Sjømoen

Vår dato
2.9.2015

Høringsuttalelse - forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene

Vi viser til høringsbrev av 19. mai 2015 med forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene. Strålevernet støtter gjennomføring av direktiv om elektromagnetisk felt (2013/35/EU) i norsk rett ved at det gjøres endringer i arbeidsmiljøforskriftene. Elektromagnetiske felt er et fagfelt som også forvaltes av Strålevernet. For å sikre en enhetlig statlig forvaltning, vil innføring av dette fagområdet i arbeidsmiljøforskriftene kreve et nærmere samarbeid mellom Arbeidstilsynet og Strålevernet på dette område enn hva som er tilfelle i dag.

Strålevernets innspill til de foreslåtte endringene i arbeidsmiljøforskriftene er nærmere beskrevet nedenfor.

Tiltaks- og grenseverdier (side 19-20 i høringsbrevet)

I høringsbrevet bes det om innspill på åpningen i direktivets artikkel 3 for å overskride nedre tiltaksverdier og grenseverdier for sensoriske virkninger, dersom nærmere vilkår anses oppfylt. Strålevernet støtter Arbeidstilsynets forslag om å ikke innta denne bestemmelsen på generelt grunnlag, og vi mener at det bør framgå tydeligere av de reviderte arbeidsmiljøforskriftene at tiltaks- og grenseverdier normalt ikke skal overskrides.

Direktivets artikkel 10 åpner videre for å overskride grenseverdier for sensoriske virkninger for visse aktiviteter. Strålevernet mener at det er forsvarlig å åpne for overskridelse av grenseverdien for sensoriske virkninger som angitt i artikkel 10 punkt a knyttet til medisinsk bruk av MR. Vi er ikke kjent med spesielle behov for å overskride grenseverdier tilknyttet militær aktivitet i fredstid (artikkel 10 punkt b). For artikkel 10 punkt c foreslår Strålevernet at arbeid under spenning, AUS, skal anses som særlig tilfelle hvor det vil være hensiktsmessig å åpne for overskridelse av grenseverdier for sensoriske virkninger.

Direktivets artikkel 10 er klar på at nærmere vilkår må oppfylles for å kunne gi åpning for overskridelse av grenseverdier. Et av vilkårene er at arbeidstaker er beskyttet mot negative helseeffekter. Det er usikkert for oss hvilke helseeffekter direktivet da henviser til.

Forslag til endringer i foreslått forskriftstekst

Vi har forslag til noen konkrete endringer i den foreslåtte forskriftsteksten. Våre forslag til endringer er beskrevet paragraf for paragraf nedenfor.

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 6 (side 21 i høringsbrevet):
Innfør punktum etter «300 GHz». Bruk av bølgelengde er bare vanlig ved høyere frekvenser.

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 8 (side 21 i høringsbrevet):

Vi foreslår at definisjon endres til:

ikke-ioniserende stråling: ultrafiolett stråling, synlig lys, infrarød- og varmestråling, radiofrekvent stråling, elektriske og magnetiske felt eller annen stråling med tilsvarende biologiske effekter samt ultralyd.

Dette er tilsvarende definisjon som brukes av ikke-ioniserende stråling i strålevernloven.

Forskrift om utførelse av arbeid, § 1-4 nr. 15 (side 25 i høringsbrevet):

Tilsvarende kommentar som for forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 6 ovenfor.

Forskrift om utførelse av arbeid, § 1-4 nr. 24 (side 25 i høringsbrevet):

Tilsvarende kommentar som for forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 8 ovenfor.

Forskrift om utførelse av arbeid, §16A-5 (side 27 i høringsbrevet):

Strålevernet foreslår å forandre paragrafens overskrift til: *Tiltak når eksponering for elektromagnetiske felt er høyere enn nedre tiltaksverdi*

Hvis presiseringen om nedre tiltaksverdi tas inn paragrafens overskrift, foreslår vi å fjerne setningen i første ledd om at «Arbeidsgiver skal sørge for». Dette fordi det ikke er påvist noen effekter ved nivåer under nedre tiltaksverdi, derfor er det ikke nødvendig å ha ytterligere føringer.

Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, § 1-8 punkt a (side 31 i høringsbrevet):

Tilsvarende kommentar som for forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 6 ovenfor.

Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, § 1-8 punkt e (side 31 i høringsbrevet):

Tilsvarende kommentar som for forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 1-4 nr. 8 ovenfor.

Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, § 1-8 punkt i (side 31 i høringsbrevet):

Vi foreslår at definisjon endres til:

tiltaksverdi: operasjonell størrelse som gjør det lettere å påvise at grenseverdiene overholdes, eller i noen tilfeller å iverksette de riktige tiltakene

Denne definisjon samsvarer mer med definisjonen som brukes i direktivet.

Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, § 4-3 (side 32 i høringsbrevet):

Første setning i andre ledd bør endres til:

Tiltaks- og grenseverdier skal normalt ikke overskrides, bortsett fra at eksponeringen kan overskride grenseverdien for sensoriske virkninger for arbeid under spenning (AUS) og installering, utprøving, bruk, utvilking, vedlikehold eller forskning i tilknytning til magnetisk resonansbilledannelse (MR) av pasienter i helsesektoren dersom følgende er oppfylt...

I andre ledd punkt a og c bør *eksponeringsgrenseverdi* endres til *grenseverdi* for å harmonisere med definisjonen som er gitt i § 1-8 punkt b i samme forskrift.

Strukturering av tabellene i de nye vedleggene til forskrift om tiltaks- og grenseverdier (side 32-37 i høringsbrevet)

Strålevernet foreslår å strukturere tabellene i nye vedlegg 5 og 6 til forskrift om tiltaks- og grenseverdier litt annerledes for å forenkle forståelsen.

Svært få arbeidstakere vil bli eksponert for verdier høyere enn nedre tiltaksverdi. Vi foreslår derfor at det i vedlegg 5 lages tabeller som bare omfatter nedre tiltaksverdier. De fleste arbeidsgivere trenger da kun å forholde seg til tabellene i dette vedlegget for å være forsikret om at eksponeringen av arbeidstakere er lavere enn grenseverdiene. Vedlegg 6 vil da omfatte øvre tiltaksverdier og grenseverdier, som bare noen få arbeidsgivere trenger å forholde seg til.

Forslag/skisse til nye tabeller er vedlagt, men disse må gjennomgås for å sikre at alle elementer i direktivet blir ivaretatt før de eventuelt inntas i forskriften.

Ut over dette har Strålevernet ingen merknader til forslagene i høringsbrevet, men vi benytter anledningen til å påpeke en liten feil i arbeidsplassforskriften § 5-7 punkt 2. Symbolet på fareskiltet som der er angitt for *radiofrekvent stråling*, er egentlig symbolet for *ikke-ioniserende stråling*.

Med hilsen

Hanne Kofstadmoen
avdelingsdirektør

Tone-Mette Sjømoen
seksjonssjef

Vedlegg: Forslag/skisse til annen strukturering av tabellene som angir tiltaks- og grenseverdier